

**T.C.**  
**BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULU**

**Karar Tarihi :** 11/08/2011

**Karar Sayısı :** 2011/1214

**İtiraz Eden:** Tuğba KARAER

**Başvurunun Yapıldığı Kurum veya Kuruluş:** Yargıtay Başkanlığı

**Kurula İntikal Tarihi:** 12/07/2011 – Kayıt No: 984

**Raportör:** Emre ÇETİNTAŞ

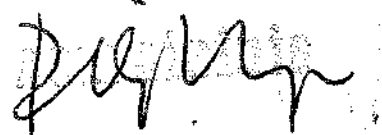
**İtirazın Konusu:** Tuğba KARAER, 25/04/2011 tarihli dilekçesi ile Yargıtay Birinci Başkanlığına başvurarak; “Uluslararası Anlaşmaların Ticari Davalarda Uygulama Örnekleri” konulu makale çalışmasında uluslararası anlaşmaların hukuki dayanak olarak göz önünde tutulduğu ticari davalara ilişkin kararlara ihtiyaç duyduğunu, bu tip kararların UYAP’ta, Yargıtay dergi ve CD’lerinde yayınlanan içtihatlar arasında bulunmadığını ve yayımlanmış en yeni kararların ise 2008 yılına ait olduğunu belirtmek suretiyle, 6 – 10 Aralık 2010 tarihleri arasında Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi tarafından karara bağlanmış dosyaların kesinleşmiş ve tebliğ edilmiş karar numaralarının tarafına verilmesini talep etmiştir.

Mezkur başvuruya Yargıtay Birinci Başkanlığınca verilen 10/06/2011 tarihli cevapta, “4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 2. maddesinde anılan kanun kapsamında “Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” olduğu açıkça belirtilmiştir. Yargı organları yargısal faaliyetleri açısından kapsam dışındadır. Ancak Yargıtay Birinci Başkanlık yazışma prosedürü gereği başvurular cevaplandırılmaktadır. Bu nedenle, talep ettiğiniz konuda tarafınıza bilgi verilmesine yasal olanak bulunmamaktadır.” ifadeleri yer almaktadır.

**K A R A R**

Tuğba KARAER’in itirazının KABULÜ ile,

Yargı organlarınca tesis edilmiş olmakla birlikte ilgili yargısal sürecin sona ermesiyle yargı organlarının el çektikleri kararların yargısal faaliyet kapsamından çıkarak arşiv bilgisi vasfını kazandıkları, kararlara dair dokümanların Türk Milleti’nin malı birer idari belge haline geldikleri, dolayısıyla bu kararlara dair taleplerin 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında ele alınması gerektiği, itiraza konu bilgi edinme başvurusu ile talep edilen bilgilerin ise 4982 sayılı Kanunda yer alan istisnalar kapsamında olmadıkları değerlendirilmekte; “6 – 10 Aralık 2010 tarihleri arasında Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi tarafından tesis edilmiş kararlardan kesinleşmiş olanlara ait karar numaralarının” başvuru sahibinin erişimine sunulmaları gerektiğine,



üyeler Necati MERAN, Abdurrahman ŞİMŞEKSOY ve Meral KAYA'nın karşı oyları ve oy çokluğu ile karar verilmiştir.

**Başkan**  
Ruhi ÖZBİLGİÇ

**Üye**  
Necati MERAN  
(Muhalif)

**Üye**  
Abdurrahman ŞİMŞEKSOY  
(Muhalif)

**Üye**  
Prof. Dr. Yavuz ATAR

**Üye**  
Muhsin EREN

**Üye**  
Doç. Dr. Yusuf SARINAY

**Üye**  
Prof. Dr. Mahmut KOCA

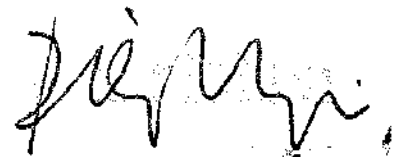
**Üye**  
Meral KAYA  
(Muhalif)

**Üye**  
Prof. Dr. Ender Ethem ATAY

### **KARŞI OY**

Tuğba KARAER, 25/04/2011 tarihli dilekçesi ile "Uluslararası Anlaşmaların Ticari Davalarda Uygulama Örnekleri" konulu makale çalışmasında uluslararası anlaşmaların hukuki dayanak olarak göz önünde tutulduğu ticari davalara ilişkin kararlara ihtiyaç duyduğunu, belirtmek suretiyle, 6 - 10 Aralık 2010 tarihleri arasında Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi tarafından karara bağlanmış dosyaların, kesinleşmiş ve tebliğ edilmiş karar numaralarının tarafına verilmesini talep etmiştir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 2. maddesinde Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır." ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'in 2. maddesinde "Bu Yönetmelik; merkezi idare kapsamındaki kamu idareleri ile bunların bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlarının, köyler hariç olmak üzere mahalli idareler ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları ile birlik veya şirketlerinin, T.C. Merkez Bankası, İMKB ve üniversiteler de dahil olmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz olarak enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır." ifadelerine yer verilmektedir.



Yargıtay Başkanlığının, isteme ilişkin cevabında da bu durum vurgulanmakta, yargı organlarının “yargısal faaliyetleri açısından kapsam dışında bulunduğu.” bilgisine yer verilmiş bulunmaktadır.

Yargısal bir faaliyet neticesinde elde edilen mahkeme ve Yargıtay kararlarının kesinleşmesinden sonra, yargısal faaliyet kapsamının dışına çıktığı düşüncesi, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 1. maddesinde belirtilen “Bu Kanunun amacı; **demokratik ve şeffaf yönetimin** gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.” hükmüne de aykırılık oluşturmaktadır.

Bunun yanında Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 7/2.maddesinde “Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.” hükmüne yer verilmiştir. İtiraz sahibinin istemine uygun olarak, Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi tarafından, 6 – 10 Aralık 2010 tarihleri arasında karara bağlanmış, kesinleşmiş ve tebliğ edilmiş dosyaların karar numaralarının tespiti, istemin muhatabı Yargıtay Dairesinin özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz yapmasını gerektirecektir. Bu şekilde elde edilecek belge ve bilgi istemlerine ilişkin Kurumların olumsuz cevap vermeleri yasal bir haktır.

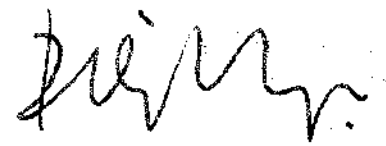
Yukarıda belirttiğim gerekçelerle Kanunun 2 ve 7/2. maddesine aykırı olarak verilen kurul kararındaki sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Üye  
Necati MERAN

### KARŞI OY

Tuğba KARAER, 25/04/2011 tarihli dilekçesi ile Yargıtay Birinci Başkanlığına başvurarak; “Uluslararası Anlaşmaların Ticari Davalarda Uygulama Örnekleri” konulu makale çalışmasında uluslararası anlaşmaların hukuki dayanak olarak göz önünde tutulduğu ticari davalara ilişkin kararlara ihtiyaç duyduğunu, bu tip kararların UYAP’ta, Yargıtay dergi ve CD’lerinde yayınlanan içtihatlar arasında bulunmadığını ve yayımlanmış en yeni kararların ise 2008 yılına ait olduğunu belirtmek suretiyle, 6 – 10 Aralık 2010 tarihleri arasında Yargıtay Altıncı Hukuk Dairesi tarafından karara bağlanmış dosyaların kesinleşmiş ve tebliğ edilmiş karar numaralarının tarafına verilmesini talep etmiştir.

Yargıtay Birinci Başkanlığınca, “4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 2. maddesinde anılan kanun kapsamında “Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” olduğu açıkça belirtilmiştir. Yargı organları yargısal faaliyetleri açısından kapsam dışındadır. Ancak Yargıtay Birinci Başkanlık yazışma prosedürü gereği başvurular cevaplandırılmaktadır. Bu nedenle, talep ettiğiniz konuda tarafınıza bilgi verilmesine yasal



olanak bulunmamaktadır.” gerekçesiyle başvurunun reddi üzerine, itirazın Kurulumuza başvurulmuştur.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu belirtilmiş, "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde ise, bu Kanunun, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

İdarenin saydamlığını gerçekleştirmek amacıyla yürürlüğe konulduğu anlaşılan 4982 sayılı Kanun hükümleri ile Anayasanın yargı erkine ilişkin hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, yürütmenin, dolayısıyla idari makam ve mercilerin dışında yer aldığı görülen yargı kurumlarının, 4982 sayılı Kanunun amacı ve kapsamı bağlamında kamu kurum ve kuruluşu sayılmayacakları, bu itibarla, yargı kurumlarının yargısal faaliyetleri yönünden Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında bulunmadıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Buna göre, Yargıtay Başkanlığınca, başvurunun belirtilen gerekçe ile reddedilmesinde 4982 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık bulunmamaktadır.

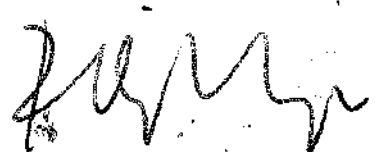
Öte yandan, Bilgi Edinme Hakkı Kanununun, amacına uygun ve etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak, kamu kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermekle görevli ve yetkili olan Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'nun, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında bulunmayan işlemlere yönelik bilgi edinme talepleri yönünden de, ilgililere yol gösterici mahiyette tespitlerde bulunabileceğinin kabulü gerekir.

Bu bağlamda yargı kararlarının (özellikle kamuoyunu ilgilendiren), davanın tarafları dışındaki kişilerin erişimine açılıp açılmaması, diğer bir ifadeyle talep halinde üçüncü kişilere söz konusu karar örneklerinin verilip verilmeyeceği hususu önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere yargılamada aleniyet ilkesi bütün çağdaş anayasalarda teminat altına alınmış ve bu bağlamda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde de yerini bulmuş (Sözleşme Madde 6) evrensel bir hukuk ilkesidir.

Açıklık, açık olma hali anlamına gelen aleniyet ilkesinin temel amacı; yargılamanın tam bir tarafsızlık içinde cereyan etmesi, böylelikle kamuoyunun denetiminin sağlanarak, yargıya olan güvenin sağlanmasıdır.

Yargılamada aleniyet ilkesi sadece yargılama faaliyetiyle sınırlı bir ilke değildir. Bu faaliyet sonucu üretilmiş olan hükümleri, diğer bir anlatımla yargı kararlarını da kapsar. Hükmün aleni olması yükümlülüğü mahkeme kararlarının her zaman ve mutlaka açık duruşmada okunacağı anlamına gelmemekte, kimi davalarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ilgililerin bilgi edinmesi amacıyla kararın mahkeme kalemine bırakılmasını veya kamu denetimini sağlayacak şekilde yayımlanmasını hükmün aleniyeti açısından yeterli bulmaktadır. AIHM, ilk derece mahkemelerinde milli güvenlik veya kamu düzeni gibi gerekçelerle duruşmanın açık olarak yapılmamasını haklı görese dahi, hükmün hiçbir kamu denetimi imkanı sağlamaksızın gizli tutulmasını Sözleşmeye aykırı bulmaktadır. (İNCEOĞLU Sibel, Adil Yargılama Hakkı ve Yargı Etiği, Şen Matbaa 2007, s.109)



Kaldı ki ülkemizde de, yüksek yargı organı kararları tam olarak olmasa da içtihat nitelikte sayılabilecek önemli bir kısmı ilgili dergilerde yayımlanmaktadır.

Bu itibarla, somut olayda başvuru konusu ve başvurulmuş yargı organı, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında bulunmamakla birlikte, Kurulumuzca, Yargıtay Birinci Başkanlığı'na konunun 4982 sayılı Kanun hükümleri uyarınca değil, belirtilen ilke çerçevesinde değerlendirilmesi gerekliliğinin tespiti yapılmalıdır.

Açıklanan nedenlerle, itirazın belirtilen gerekçe ile reddedilmesi gerekirken, başvurunun 4982 sayılı Kanun hükümleri kapsamında bulunduğu sonucuna varılarak, itirazın kabulü yönünde verilen karara karşıyım.

Üye  
Meral KAYA

Üye  
Abdurrahman ŞİMŞEKSOY

*Meral*  
*Kaya*

*Abdurrahman Şimşeksoy*